

ŠPIČÁK (KYNODONTAS)

Řecký film Špičák (Kynodontas) představuje druhý celovečerní snímek režiséra a zároveň scénáristy Jorgose Lanthimose, který byl poprvé uveden do kin v roce 2009. Film měl velký ohlas nejen u řeckého publika, ale vzbudil pozornost i za hranicemi a posléze získal mnoho ocenění na mezinárodních festivalech. Přestože se ve filmu neobjevují známé herecké tváře, snímek strhuje pozornost netradičním pojetím rodiny v dnešní společnosti.

Jak se sám režisér vyjádřil, nápad k napsání scénáře k tomuto filmu vznikl na základě debaty se svými přáteli, kde diskutovali o podivných rodinných vztazích, a to se také stalo stěžejním tématem tohoto svým způsobem originálního snímku.

Protagonisty filmu se stává pětičlenná rodina, která je naprosto izolována od vnějšího světa. Výjimku tvoří pouze otec, který jediný opouští zdi rodinného sídla a zároveň všechny členy rodiny ovládá a manipuluje s nimi podle svých anomálních představ. Mimo pětičlenné rodiny, kterou tvoří rodiče se svými dvěma dospívajícími dcerami a synem, se na scéně objevuje jediná postava z „vnějšího světa“, která sehrává důležitou roli v chodu rodiny. Touto postavou je mladá Christina, která je zaměstnankyní bezpečnostní agentury z otcovy práce. Ten ji pravidelně přiváží do domu pro sexuální uspokojení svého syna. Christina je tak jedinou osobou, která zprostředkovává určitý kontakt s vnějším světem prostřednictvím darovaných předmětů, za které vyžaduje od starší dcery sexuální službu. Jedním z dárků byly videokazety s filmy, které dcera potají zhlédla a tak zjistila, že existuje i jiný svět, než na který byla doposud zvyklá. V rodině otec povoloval sledovat pouze videokazety s rodinnými snímky, při slavnostních příležitostech poslouchat hudbu Franka Sinatry, kterého prezentoval jako jejich dědečka a anglický text úmyslně dětem překládal lživě. Také význam některých slov pro děti neznámých byl rodiči interpretován zcela jinak, například „telefon“ představoval slánku a „moře“ kožené křeslo a podobně.

Cílem anomální výchovy otce a potažmo i matky bylo vzbudit v dětech strach z vnějšího světa, to znamená nikdy neopustit zdi rodinného domu a zahradu, která byla obehnána kolem dokola vysokým plotem. Jednou ze šokujících scén, která dokládá tento absurdní styl výchovy, je brutální zabití kotěte, které se objevilo na zahradě. Děti jsou vychovány v přesvědčení, že kočka představuje krvelačné zvíře schopné je kdykoliv sežrat. Proto je otec učí chovat se jako zvířata a tudíž společně stěkají jako psi.

Jelikož si otec uvědomuje, že postupem času budou děti chtít poznat svět mimo jejich obydlí, snaží se jejich zvědavost utlumit nejen tím, že je straší, ale předkládá jim i velmi podivnou teorii o tom, kdy budou schopny opustit zdi rodinného sídla. Tvrdí jim, že tento okamžik nastane ve chvíli, kdy jim vypadne jeden špičák, který následně opět naroste. Jelikož touha nejstarší dcery dostat se mimo dům postupně vzrůstá, odhodlá se svého špičáku zbavit krvavým způsobem. Vezme činku, několika ranami si špičák vyrazí a poté se ukryje v kufru otcova auta ve snaze dostat se „ven“. Jelikož se v tomto filmu stává špičák ústředním motivem celého díla a symbolizuje naději dostat se na svobodu, zvolil tvůrce pojmenovat tento snímek právě „Špičák“.

Obsazení

Otec: Christos Sterioglu
Matka: Michele Valley
Starší dcera: Angeliki Papulia
Syn: Christos Pasallis
Mladší dcera: Meri Tsoni
Christina: Anna Kalaitzidu

Režie: Jorgos Lanthimos
Scénář: Jorgos Lanthimos, Efthymis Filippu

Ocenění

Film Kynodontas (Špičák) získal mnoho ocenění na významných mezinárodních filmových festivalech. Nejvíce se může pyšnit hlavní cenou v kategorii „Un Certain Regard“ na filmovém festivalu v Cannes. Snímek také bude reprezentovat Řecko na udílení Oscarů v kategorii Nejlepší cizojazyčný film.

2009

Cannes Film Festival	Hlavní cena v kategorii „Un Certain Regard“ Cena mládeže
Sarajevo Film Festival	Hlavní cena poroty Cena pro nejlepší herečku (Angeliki Papulia, Meri Tsoni)
Sitges Festival	Cena mládeže za nejlepší film Cena Citizen Kane pro nejlepšího nového režiséra
Montreal Festival du Nouveau Cinema	Cena Louve d' Or
Montpellier Mediterranean Film Festival	Cena mládeže
Estoril International Film Festival	Hlavní cena
Stockholm International Film Festival	Cena za nejlepší film v kategorii Bronze Horse

2010

Trieste Film Festival	Zvláštní cena
Jameson Dublin International Film Festival	Cena za nejlepšího režiséra- The Dublin Film Critics Circle
RiverRun International Film Festival	Cena za nejlepšího režiséra
Mosaico d' Europa Film Fest	Zvláštní cena
Ceny řecké filmové akademie	Cena za nejlepší film Cena za nejlepší režii Cena za nejlepší scénář Cena za nejlepšího herce Cena za nejlepší střih

Jorgos Lanthimos

Jorgos Lanthimos, narozen v roce 1973, je řecký divadelní a filmový režisér. Vystudoval obor filmová a televizní režie na Stavrakosově akademii v Athénách. Od roku 1995 režíroval filmy, divadelní hry, videodance a mnoho televizních reklam. Byl také členem tvůrčí skupiny, která navrhla a zrealizovala zahájení a zakončení Olympijských her v Athénách v roce 2004. V roce 2009 získal jeho film Kynodontas hlavní cenu v sekci „Un Certain Regard“ na filmovém festivalu v Cannes.

Filmografie

2001 O kalyteros mu filos (spolurežie Lakis Lazopoulos)

2001 Uranisco Disco

2005 Kinetta

2009 Kynodontas

2010 Attenberg (herec, dramaturg)

Divadlo

2002 D.D.D – Dimitris Dimitriadis

2004 Blaubart – Dea Loher

2008 Natura morta in un fosso- Fausto Paravidino

Recenze

Jasná, oduševnělá tvorba, autentická originalita a zároveň jeden z nejtemnějších a nejrozporuplnějších filmů roku...

The Times

Černá komedie... tento velkolepý a zvláštní film od řeckého režiséra Jorgose Lanthimose je skvěle podán a tak cynicky přesvědčivý- upoutá tě od prvních scén... odpovídá Michael Haneke

Guardian

Nejstylovější a nejzáživnější rodinné drama tohoto týdne... Lanthimos sleduje tuto situaci naprosto vědomě- napůl Josef Fritzl, napůl filosofický pokus...

Independent

Snímek, který tě zasáhne, humorný a mnohokrát oceněný, jakási cesta do hlubin duše se vstupenkou zejména provokativního pohledu...

Empire Online

...film řeckého tvůrce je zvláště přitažlivý od začátku do konce

Variety

Kynodontas, Lanthimosův druhý celovečerní film, přináší novou krev do řecké kinematografie... Sarkastický... nekonvenční... je to kronika každodenního fašismu. Svým moderním pohledem a útočným způsobem se Lanthimos stává filmovým tvůrcem, který Vás dokáže ohromit...

Liberation

Film je chladným, šokujícím pohledem na chod rodiny a na zvláštní sílu sexuální zvědavosti v dospívání.

Entertainment Weekly

Tento film mnozí charakterizovali jako „řeckou verzi snímků Michaela Hanekeho“, avšak Lanthimosův film je mnohem lepší než cokoliv Haneke vytvořil za mnoho let.

Athens Voice – Γ.Κρασσακόπουλος

Svým naprosto cynickým a bez vlasteneckých kritérií se Kynodontas stal jedním ze tří vrcholných okamžiků na festivalu v Cannes.

Tachydromos – Dimitris Danikas

Je to jeden z mála filmů v Cannes, které přinesly novou myšlenku, nové otázky bez triku někoho uchvátit a dokonalý emocionální výsledek na základě děje a odvahy.

Kathimerini – Panajotis Panagopoulos

Lanthimosův „rukopis“ představuje neuvěřitelnou rovnováhu mezi absurdním divadlem, černou komedií, moderní tragédií a směšností dnešní společnosti.

Ta nea – Dimitris Danikas

Film Kynodontas se právem řadí mezi úspěšné snímky nejen „nové vlny“ v řecké kinematografii, ale i v celosvětovém měřítku.